

הלל דלסקי

סיפור איוץ



כתבה לאה צבעוני לפי ריאיון שערך עמו נתן כהן בדצמבר 1998 במסגרת הראיונות שעורכים במשותף המכון ליהדות זמננו באוניברסיטה העברית בירושלים והאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים



יוהנסבורג 1944 (דלסקי עומד שני משמאל).

לחיילים המשוחררים שלחמו במלחמת העולם להירשם ולהיות מוכנים לצאת להילחם בפלסטינה. זאת הייתה התחלת המח"ל בדרום אפריקה. דלסקי נרשם במשרדי הפדרציה הציונית, אך חלפו עוד חודשים רבים בלי כל התפתחות בקשר לנסיעתו ארצה.

כיוון שכך נרשם ללימודי משפטים ביוהנסבורג. הוא כבר היה בעל תואר ב"א באנגלית והיסטוריה. במרס 1948 התחיל ללמוד ב- University of the Witwatersrand (Wits) וכבר באמצע אפריל קיבל

הודעה מהפדרציה שמארגנים את הקבוצה הראשונה שתסע לארץ, שבעה אנשים והוא בקבוצה. הנסיעה הייתה סודית. רק להוריו סיפר עליה.

כדי להיכנס ארצה קיבל סרטיפיקט של תלמיד האוניברסיטה העברית.

הקבוצה הגיעה ארצה ב 21 באפריל 1947. כשירדו מהמטוס ניצבה לפניהם שורה של חיילים אנגליים ובידיהם רובים וכידונים, והם הסתכלו עליהם במבט כאילו היו מוכנים להרוג אותם במקום. הסתבר

הלל (ביל) דלסקי נולד בשנת 1926 למשפחה ציונית, דור שני בדרום אפריקה, ממוצא פולני וליטאי. הוריו דיברו יידיש אבל אתו דיברו רק באנגלית. הבית היה חילוני לגמרי והוא לא קיבל חינוך יהודי. אביו היה הולך לבית כנסת בראש השנה וביום הכיפורים. בפסח היו עורכים ליל סדר עם המשפחה הרחבה.

מגיל שמונה היה בתנועת הנוער "הבונים", תנועה חילונית ציונית. בזמן לימודיו בבית הספר הלך ל"חדר" כל יום אחרי הצהריים, ושם למד עברית (ובכל זאת לימים, כשהגיע ארצה, לא יכול לדבר אף משפט אחד בעברית).

בשנת 1943 סיים בית ספר תיכון. בן שבע-עשרה וחצי היה ורצה להתנדב לצבא דרום אפריקה, אבל הוריו, שהיו צריכים לחתום על ההסכמה הפורמלית משום שעדיין לא מלאו לו 21, התנגדו.

במרס 1944 התחיל ללמוד באוניברסיטה. באותה השנה ספג הצבא הדרום אפריקאי באיטליה אבדות קשות. קצינים מ-Sixth South African Armored Division הופיעו בכנס גדול באוניברסיטה ואמרו שהצבא זקוק לתגבורת מיידית. הוריו והורי רבים אחרים הסכימו. וכך ביולי 1944 התגייס לצבא, ולאחר קורס קצר בתותחנים הגיע לאיטליה והשתתף בפעולה הגדולה האחרונה נגד הגרמנים באביב 1945.

בשנת 1947 היה אביו יו"ר מפלגת המדינה היהודית (Jewish State Party) בדרום אפריקה. בן-דודו, אריה לואי פינקוס, שהיה מנהל אל-על ואחר כך יו"ר הסוכנות, היה באותו הזמן יו"ר המפלגה הציונית הסוציאליסטית, ואחיו, ג'ואל פינקוס, היה יו"ר המפלגה הרוויזיוניסטית. באותה השנה, כשהכריזו על הקמת המדינה, נערכה ביוהנסבורג אספה גדולה ונאם בה ברני גרינג, יו"ר הפדרציה הציונית. גרינג דיווח על קרבות בפלסטינה וקרא לכל הצעירים ובייחוד

